

SAOPŠTENJE ZA MEDIJE

Zapadni Balkan bilježi poboljšanja učinka tržišta rada, ali su izazovi i dalje prisutni za žene, mlade i radnike s nižim obrazovanjem

BEOGRAD, 19. mart 2019. — Učinak tržišta rada na zapadnom Balkanu se i dalje popravlja, iako sporije nego u prethodnim godinama uprkos snažnijem ekonomskom rastu u regiji. Prema izvještaju [“Trendovi tržišta rada na zapadnom Balkanu u 2019.”](#), kojeg su danas objavili Svjetska banka i Institut za međunarodne ekonomske studije iz Beča (wiiw), između drugog kvartala 2017. i drugog kvartala 2018. otvoreno je oko 68.000 novih radnih mjesta, u odnosu na 231.000 godinu ranije. Za razliku od toga, rast BDP-a se u regiji povećao s 2,5 procenta u 2017., na 3,9 procenata u 2018.

Albanija i Crna Gora bilježe najsnažniji rast broja radnih mjesta u regiji, od po 3,3 procenta svaka, a slijedi Sjeverna Makedonija s povećanjem od 2,1 procenat. Većina novih radnih mjesta je otvorena u industriji i uslugama. Žene su i dalje manje zastupljene na tržištu rada na zapadnom Balkanu, ali više od polovine povećanja broja radnih mjesta ide na njih. Regionalna tržišta rada su, u prosjeku, zabilježila povećanje stope aktivnosti (rast od 0,5 procentnih poena na stopu od 62,8 procenata) i stope zaposlenosti (rast od 1 procentnog poena na stopu od 52,9 procenata), ali te stope i dalje ostaju ispod evropskih standarda.

Nezaposlenost je na istorijski niskim nivoima u većini zemalja zapadnog Balkana, uz pad sa 16,2 procenta na 15,3 procenta tokom prošle godine. Stope nezaposlenosti se kreću od oko 12 procenata u Srbiji i Albaniji do 29 procenata na Kosovu. Regija takođe bilježi i značajan pad dugoročne nezaposlenosti, s vrhunca od oko 1,5 miliona osoba u 2011., na 776.000 osoba u drugom kvartalu 2018. Ipak, nezaposlenost i dalje ostaje značajan izazov na zapadnom Balkanu, čiji su nivoi bili dva do tri puta veći nego u uporedivim zemljama EU.

Izvještaj navodi da zaposlenost u neformalnom sektoru, jedan od glavnih izazova tržišta rada na zapadnom Balkanu, i dalje raste u Albaniji i Sjevernoj Makedoniji, ali pada u Srbiji. U 2018. je za mlade muškarce, starije žene i radnike s niskim obrazovanjem, postojala najveća vjerovatnoća da rade u neformalnom sektoru.

“Poboljšanja učinka tržišta rada ohrabruju, ali trend usporavanja uzrokuje određene bojazni,” rekla je **Linda Van Gelder, direktorica Svjetske banke za zapadni Balkan.** “Još uvijek su nam potrebni jači privatni sektor u kojem se otvaraju adekvatna radna mjesta i javne politike koje olakšavaju zapošljavanje radne snage, da bi se u budućnosti održao učinak tržišta rada.”

Uprkos njihovom teškom položaju na tržištu rada, stanje zaposlenosti mladih se nastavlja popravljati, uz pad stope nezaposlenosti mladih od 3 procentna poena na stopu od 34,6 procenata. Većina mladih je dugoročno nezaposlena, u rasponu od skoro 70 procenata u Bosni i Hercegovini do 43 procenta u Crnoj Gori. U prosjeku, 50 procenata mladih radi na određeno, što je slučaj s 8 od 10 mladih radnika na Kosovu i u Crnoj Gori. Iako u padu, udio mladih (dobi 15 do 24 godine) koji nisu zaposleni, niti pohađaju

obrazovanje ili obuku, je i dalje visok, s 22,3 procenta. Ispod prosječne stope (oko 17 procenata) su zabilježene u Crnoj Gori i Srbiji, u odnosu na ostale zemlje zapadnog Balkana (u rasponu od 24 do 26 procenata).

Plate i troškovi rada su značajno niži na zapadnom Balkanu u odnosu na EU, a posljednjih godina nije došlo do jasnije konvergencije. "Pored pozitivnih kretanja zaposlenosti, koja se ipak usporavaju, nedavni trendovi produktivnosti i rasta plata su zabrinjavajući i kreatori politike bi se trebali pobrinuti da se pruži pomoć u cilju konvergencije i zapošljavanja," zaključuje **Robert Stehrer, naučni direktor Instituta za međunarodne ekonomske studije u Beču.**

Izveštaj navodi da je oporezivanje prihoda od rada na zapadnom Balkanu relativno veliko za najniže plate i radnike s izdržanim članovima porodice, obzirom na malu progresivnost i rijetko korištenje porodične naknade u režimima oporezivanja prihoda u regiji. Radnici s niskim primanjima su u posebno nepovoljnom položaju na formalnom tržištu rada, u smislu neto iznosa plate i relativno velikih troškova njihovog zapošljavanja, u poređenju s onima koji imaju srednja ili velika primanja.

To predstavlja dodatnu destimulaciju za rad u formalnom sektoru, kao i za firme da otvaraju formalna radna mjesta, naročito za nisko obrazovane i nisko plaćene radnike. Šira reforma sveukupnog sistema oporezivanja rada i socijalnog osiguranja bi mogla poslužiti kao najbolji put za revitalizaciju tržišta rada na zapadnom Balkanu.

Ovaj izvještaj je urađen uz finansijsku podršku austrijskog Ministarstva finansija.

Izveštaj se može naći na <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/labor-trends-in-wb>

Kontaki:

Svjetska banka

U Washingtonu: Kym Smithies + 1 (646) 407-8629, ksmithies@worldbank.org

U Beogradu: Vesna Kostić +381 (0)11 30 23 723, vkostic@worldbank.org

wiiw

Hermine Vidović +431 5336610-45, vidovic@wiiw.ac.at

Za više informacija o radu Svjetske banke u regiji Evrope i centralne Azije, molimo posjetite:

<http://www.worldbank.org/en/region/eca>

<https://www.facebook.com/WorldBankEuropeCentralAsia/>

<https://twitter.com/WorldBankECA>

<http://blogs.worldbank.org/europeandcentralasia>

Institut za međunarodne ekonomske studije u Beču (wiiw)

www.wiiw.ac.at